

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyň: **a) M. A., b) nezl. S. A.**, zastoupena zákonnou zástupkyní žalobkyní a), obě zastoupené Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2014, č. j. OAM-462/ZA-ZA14-ZA04-2014, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Az 3/2015 – 53,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Az 3/2015 – 53, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení nadepsaného rozsudku městského soudu, kterým městský soud zrušil jeho rozhodnutí ze dne 16. 12. 2014, č. j. OAM-462/ZA-ZA14-ZA04-2014. Tímto rozhodnutím byla shledána žádost žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany nepřipustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a řízení bylo zastaveno podle § 25 písm. i) tohoto zákona. Nepřipustnost byla shledána v neuvedení nových skutečností relevantních pro udělení mezinárodní ochrany ze strany obou žalobkyň.

[2] Městský soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil, neboť dospěl k závěru, že novou skutečností oproti předchozí žádosti je těhotenství žalobkyně a), jež vyžaduje nové meritorní posouzení, přičemž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Azs 37/2014 - 23. Novou skutečností je dle městského soudu rovněž narození dítěte, a tedy nové meritorní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu je na místě, i když již v mezidobí žalobkyně a) porodila.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“

[4] Stěžovatel uvádí, že ve správním rozhodnutí zohlednil skutečnosti tvrzené žalobkyní a) a posoudil je s příslušnými ustanoveními zákona o azylu. Žalobkyně a) se stejně jako v době své první, meritorně posouzené žádosti nacházela opět v jiném stavu. Z této žádosti vyplývalo, že se obává návratu do Ingušska v postavení svobodné matky, aktuálně opět těhotné. Stěžovatel má za to, že dostal svým povinností, a v potřebném rozsahu uvedl důvody, pro které k opětovnému meritornímu posouzení předkládaných důvodů v nynějším správním řízení nepřistoupil.

[5] Stěžovatel v odůvodnění rozhodnutí po shrnutí skutečností uvedených jako důvod v pořadí druhé žádosti uvedl rovněž obsah skutečností předkládaných jako důvod žádosti předcházející. Na druhé straně zrušeného rozhodnutí stěžovatel mj. konstatoval, že žalobkyně a) uvedla v prvním řízení rovněž obavy z reakce svého okolí na to, že se stala svobodnou matkou. Touto skutečností se stěžovatel v rámci předchozího řízení zabýval v dostatečném rozsahu v meritorním rozhodnutí č. j. OAM-221/ZA-ZA06-ZA04-2012 ze dne 16. 10. 2013, kterým žalobkyni a) nebyla mezinárodní ochrana udělena a které obstálo i v soudním přezkumu před Krajským soudem v Hradci Králové (rozsudek č. j. 32 Az 14/2013 – 70 ze dne 14. 4. 2014). Následná kasační stížnost žalobkyně a) byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením ze dne 10. 7. 2014, č. j. 3 Azs 106/2014 – 28. Stěžovatel připomíná, že obě předchozí žádosti žalobkyň byly posouzeny meritorně v plném rozsahu a mezinárodní ochrana jim nebyla udělena. V žádném z obou případů tedy nedošlo k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, jak to, zřejmě nedopatřením, uvedl městský soud.

[6] Stěžovatel dále uvádí, že žalobkyně a) dne 26. 3. 2015 podala svou v pořadí již třetí žádost o mezinárodní ochranu, kterou však vzala zpět a řízení o ní bylo rozhodnutím ze dne 13. 5. 2015 zastaveno.

[7] Stěžovatel provedl srovnání důvodů, pro něž byly podány předchozí žádosti obou žalobkyň, se skutečnostmi uváděnými v nynějším, v pořadí druhém, řízení. Konstatoval, že žalobkyně a) uvedla zcela totožné důvody, tedy zejména reakci okolí na její postavení svobodné matky. Jakkoli správní orgán nerozporuje, že těhotenství může představovat novou skutečnost relevantní pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, v nynějším případě jsou dány jednoznačné důvody, pro něž tuto skutečnost jako novou označit nelze. Jak dokládá rozhodnutí o první žádosti žalobkyně a), otázka obav vztahovaných k reakci okolí na její postavení svobodné matky byla posouzena dostatečně podrobně již v předchozím řízení a toto posouzení obstálo i v soudním přezkumu. Jakkoli byla žalobkyně a) v době vydání rozhodnutí podruhé těhotná, nespecifikovala žádné konkrétní okolnosti, pro které by se její postavení v souvislosti s druhým těhotenstvím mělo stát azylově relevantní. Naopak, z jejích sdělení v druhém řízení vyplývá, že je stále svobodnou matkou. V předchozím řízení neuvedla jméno otce svého prvního dítěte, neboť jej ani sama nezná a v nynějším řízení jméno a příjmení otce svého druhého počatého dítěte uvést z vlastní vůle odmítla. Uvedla pouze, že jde o jejího druha pobývajícího v ČR na základě azylu získaného v jiné evropské zemi. Sama v druhé žádosti uvedla, že si je vědoma, že její současná situace je neslučitelná s muslimskou mentalitou, z žádosti nicméně vyplývá, že se sama k islámu hlásí. Pokud se tedy žalobkyně a) shodně jako v případě své první žádosti obává návratu do Ingušska, lze stejně jako v prvním případě odkázat na fakt, že má možnost řešit svou situaci volbou jiného místa pobytu v Ruské federaci. Její situace se oproti předchozímu řízení ve výsledku stěžovateli nejeví jako nová ani v souvislosti s informacemi o osobě otce druhého dítěte, neboť ani jeho totožnost žalobkyně a) neuvedla, byť s jiným zdůvodněním. V průběhu řízení připustila, že pokud by se jí podařilo vyřídit si cestovní pas, byla by ochotna k návratu do země své státní příslušnosti. Dle stěžovatele je z uvedeného zřejmé, že druhé těhotenství, resp. narození syna, do situace žalobkyně a) nové

pokračování

skutečnosti relevantní z hlediska mezinárodní ochrany nevnaší, neboť pozice žalobkyně a) jako svobodné matky se tím nemění. Žalobkyně a) byla těhotná i v době své první žádosti o mezinárodní ochranu a v souvislosti s tím předkládala stěžovateli k posouzení tytéž obavy z reakce svého okolí na její pozici svobodné matky s dítětem. Naopak ze skutečností popsanych žalobkyní a) v druhém správním řízení lze dovodit větší naději, že alespoň otec jejího druhého dítěte o ně bude jevit zájem.

[8] Navíc stěžovatel konstatuje, že žalobkyně a) podruhé otěhotněla v situaci, kdy si již nutně musela být vědoma, že předkládané důvody včetně obavy z reakce okolí v zemi původu na její těhotenství, resp. pozici svobodné matky, jako předpoklad pro udělení mezinárodní ochrany neobstály. Pokud se nyní nachází v těžké situaci, lišící se od té první pouze v osobě otce a v počtu dětí, pak není z rozhodnutí soudu zřejmý důvod, proč shledává nezbytným nahlížet na druhé těhotenství, resp. mateřství, jako na novou skutečnost.

[9] I v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Azs 37/2014 – 23, na nějž odkázal městský soud, je poukazováno na to, že těhotenství cizinky *můž*e (nikoli tedy musí) představovat novou skutečnost relevantní pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Soud podle stěžovatele nezohlednil zjištěný stav věci a postupoval bez ohledu na konkrétní okolnosti případu. Soud pouze paušálně odkázal na rozsudek NSS, aniž by ve své argumentaci zdůvodnil s ohledem na okolnosti případu zrušení rozhodnutí stěžovatele. Odůvodnění rozsudku proto neskýtá dostatečnou oporu pro závěr, pro nějž soud napadené rozhodnutí zrušil.

[10] Až v řízení před městským soudem žalobkyně a) namítla, že její druh je občanem ČR, pročez po něm nelze požadovat realizaci rodinného života v Ruské federaci. Ve správním řízení stěžovatelka nic takové neuvedla. Stěžovatel uvádí, že je věcí vzájemné dohody žalobkyně a) s mužem, kterého identitu odmítla uvést a jehož považuje za otce svého syna, zda, v jaké formě a kde budou své vzájemné vztahy rozvíjet. Pokud žalobkyně a) nesdělila ani nedoložila, kdo je otcem jejího dítěte, sotva mohla být postupem stěžovatele zkrácena na svých právech a vytýkat mu nedostatečné zjištění skutkového stavu věci. Stěžovatel poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2012, č. j. 3 Azs 41/2012 – 24, v němž se uvádí, že i kdyby bylo vůbec možné hovořit o naplnění pojmu rodinného, resp. soukromého života, je třeba si uvědomit, že čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Jestliže však městský soud nepovažuje vztah žalobkyně a) s nynějším druhem za okolnost odůvodňující nové meritorní projednání žádosti, pak tím spíše ani fakt jejího těhotenství ve světle všech známých skutečností za takovou okolnost nemůže být považován. Pokud soud odkázal na předchozí zákonné meritorní rozhodnutí, pak jeho nynější argumentace vyznívá nekonzistentně; nekoresponduje totiž s již prve zjištěným stavem věci a s výsledky jeho posouzení. Stěžovatel má za to, že soud v důsledku vysloveného závěru nařídil správnímu orgánu posuzovat již jednou posouzené.

[11] Stěžovatel nad rámec upozorňuje, že i po pravomocném ukončení řízení o v pořadí třetí žádosti žalobkyně a) nejsou informace o otci jejího syna nijak konkrétní.

[12] Stěžovatel má za to, že jeho kasační stížnost podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se v daném případě jedná o zásadní pochybení při posuzování právní otázky soudem, které by mělo zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Má zároveň za to, že rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť soud neopřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení rozhodné, resp. z rozsudku není zřejmé, z jakých důvodů zavázal žalovaného shora uvedenou povinností.

[13] Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřily.

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a za stěžovatele jedná zaměstnanec s požadovaným vzděláním. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[15] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu nepřijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, na jehož odůvodnění na tomto místě pro stručnost odkazuje.

[16] V odůvodnění rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59 (www.nssoud.cz), pak Nejvyšší správní soud připustil, že „i v případě, kdy je stěžovatelem Ministerstvo vnitra, lze považovat kasační stížnost za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Přijatelnost by byla konstatována bez ohledu na to, že by takovým pochybením krajský soud zásadně nemohl zasáhnout do hmotně-právního postavení stěžovatele (Ministerstva vnitra). Trval-li by totiž Nejvyšší správní soud striktně na podmínkách uvedených ve výše citovaných usneseních pod bodem 4, odmítal by veškeré kasační stížnosti podávané Ministerstvem vnitra z důvodu postupu krajského soudu v rozporu se zákonem, či ustálenou soudní judikaturou, jako nepřijatelné, neboť by neshledal dopad tohoto pochybení krajského soudu do hmotně-právního postavení Ministerstva vnitra. Takový přístup by dozajista nebyl žádoucí. V zájmu zajištění zákonného spravedlivého a předvídatelného rozhodování soudů je tedy třeba v případě, že krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu nebo pokud hrubě pochybil při výkladu hmotného a procesního práva, považovat kasační stížnost podanou Ministerstvem vnitra za přijatelnou. Ostatně respektování právního názoru krajského soudu ministerstvem v dalším řízení jistě může mít dopad i na postavení žadatele o azyl i na aplikaci zákona v obdobných azylových případech.“

[17] Kasační stížnost stěžovatele je přijatelná, neboť v postupu městského soudu došlo k zásadnímu procesnímu pochybení.

[18] Důvodnost kasační stížnosti pak zdejší soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[19] Kasační stížnost je důvodná.

[20] Podle § 10a písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná, podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.

[21] Podle § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení zastaví, je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná.

[22] Žalobkyně a) uváděla v azylovém řízení jako důvody pro udělení mezinárodní ochrany obavu z nelidského zacházení a obtížnou situaci svobodných matek na Kavkaze, dále zdůraznila své těhotenství a vztah s občanem ČR. Městský soud dospěl k závěru, že žádost o mezinárodní

pokračování

ochranu byla ze strany žalobkyň přípustná s ohledem na těhotenství žalobkyně a), coby zásadní dosud nezjištěné skutečnosti, případně i s ohledem na následné narození dítěte. Ohledně tohoto svého závěru poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Azs 37/2014 – 23.

[23] Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že pokud jde o obavy z nelidského zacházení a obtížnou situaci svobodných matek na Kavkaze a o vztah s občanem ČR, ty nejsou relevantní pro nové meritorní projednání žádosti stěžovatelem. Argumentaci stěžovatele ohledně otce druhého dítěte žalobkyně a) tedy nelze považovat za kasační námitku, neboť v ní stěžovatel vyslovil stejné závěry jako městský soud a pouze je tak argumentačně podpořil.

[24] Pokud jde o stěžejní námitku, tedy že další těhotenství žalobkyně a) je novou skutečností, pro niž je nutné žádosti žalobkyň o mezinárodní ochranu meritorně projednat, Nejvyšší správní soud uvádí následující. Ačkoli obecně skutečně může být těhotenství nebo mateřství žadatelky o mezinárodní ochranu skutečností, která by odůvodňovala nové meritorní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, nemusí tomu tak být vždy a tento závěr je nutné aplikovat na každý konkrétní případ individuálně.

[25] V nyní projednávané věci městský soud přehlédl, že žalobkyně a) byla těhotná již při podání své první žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobkyně a) totiž již v předchozí žádosti uváděla, že se obává o své bezpečí z důvodu jednání, kterému může být vystavena v Ingušsku pro své těhotenství, příp. pak mateřství. Obávala se jednání svých příbuzných, kteří by ji jako svobodnou matku netolerovali a nevěřili by jí, že byla znásilněna; muslimové totiž takové jednání „neberou“. Měla strach, že by ji mohli zavrhnout nebo dokonce i zabít. Uvedenou okolností se stěžovatel v předchozím meritorním rozhodnutí zabýval s tím, že se nejedná o azylově relevantní důvod. Uvedené rozhodnutí pak bylo potvrzeno v řízení o žalobě rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 32 Az 14/2013 – 70 ze dne 14. 4. 2014. Následná kasační stížnost žalobkyně a) byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením ze dne 10. 7. 2014, č. j. 3 Azs 106/2014 – 28.

[26] Skutečnost, že žalobkyně a) je opětovně těhotná, přičemž ve své druhé žádosti uvádí opět pouze obavu z toho, jak bude přijata v zemi původu, a obává se eventuální „sankce“ ze strany příbuzných, není dle zdejšího soudu okolností, pro kterou by bylo lze opakovanou žádost o mezinárodní ochranu meritorně projednat. Situace žalobkyně a) zůstává totiž stejná jako u její první žádosti, neboť bude nadále svobodnou matkou, ačkoli již se dvěma dětmi. Jako azylový důvod stěžovatelka vůbec neuváděla nic konkrétního o tom, že by skutečnost, že bude mít dvě děti, a nikoli pouze jedno, mělo mít jakýkoli dopad na reakci jejich příbuzných nebo dalších osob v zemi původu.

[27] Ačkoli tedy městský soud odkázal na skutkově obdobný případ projednávaný před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 4 As 37/2014, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že skutečnost, že tamější žadatelka o mezinárodní ochranu byla těhotná, představovalo nový důvod pro meritorní projednání její žádosti, závěry uvedeného rozsudku nelze aplikovat na nyní projednávaný případ. Městský soud převzal tyto závěry plošně, aniž by je zasadil do zjištěného skutkového stavu věci, pročež dospěl k nesprávnému závěru. V nyní projednávané věci totiž těhotenství žalobkyně a) nepředstavovalo novou skutečnost, neboť, jak již bylo popsáno výše, žalobkyně a) byla těhotná (s prvním dítětem) již v době podání své první žádosti, která byla meritorně projednána.

[28] Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude podle § 110

odst. 4 s. ř. s. soud vázán vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Městský soud v konečném rozhodnutí rozhodne také o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. srpna 2017

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu